

ΥΠΑΤΗ ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ ΤΗΣ
ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ ΓΙΑ
ΘΕΜΑΤΑ ΚΟΙΝΗΣ ΕΞΩΤΕΡΙΚΗΣ
ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ
ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ

Βρυξέλλες, 18.12.2013
JOIN(2013) 31 final

**ΚΟΙΝΗ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ, ΤΟ
ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ, ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ
ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ**

Στοιχεία για τη στρατηγική απόκριση της ΕΕ στις προκλήσεις στον Κόλπο της Γουινέας

Στοιχεία για τη στρατηγική απόκριση της ΕΕ στις προκλήσεις στον Κόλπο της Γουινέας

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Τα παράκτια κράτη του Κόλπου της Γουινέας αντιμετωπίζουν πολλές από τις προκλήσεις που εμφανίζονται συχνά σε διάφορες χώρες σε ολόκληρη την Αφρική. Αλλά η πρόσφατη αύξηση των απειλών που προέρχονται από την έλλειψη ελέγχου στα παράκτια ύδατα και τον ελλιπή έλεγχο της πρόσβασης και της ασφάλειας κατά μήκος της ίδιας της ακτής συνιστούν ιδιαίτερη πρόκληση για τα κράτη της περιοχής.¹ Στις συνέπειες περιλαμβάνεται η αύξηση εγκληματικών και τρομοκρατικών δραστηριοτήτων, οι οποίες συνιστούν επίσης αυξανόμενη απειλή για την ΕΕ. Η παρούσα κοινή ανακοίνωση, επομένως, εξετάζει τη γενική κλίμακα της απειλής, τους κινδύνους που συνεπάγεται για τα παράκτια κράτη και την ΕΕ, καθώς και τις πιθανές δράσεις που μπορεί να θέσει σε εφαρμογή η ΕΕ με τη διεθνή κοινότητα προκειμένου να βοηθήσουν αυτά τα κράτη να αντιμετωπίσουν το πρόβλημα.

Απειλές

Οι απειλές είναι διαφόρων ειδών και συχνά αλληλοσυνδέονται εκατέρωθεν των συνόρων, ευνοώντας την εξάπλωση εγκληματικών δραστηριοτήτων που θέτουν σε κίνδυνο τη σταθερότητα ή την αποτελεσματικότητα των εν λόγω κρατών, μειώνοντας τις δυνατότητές τους επιτυχούς οικονομικής ανάπτυξης ή μείωσης της φτώχειας, για τα οποία έχει δεσμευθεί η ΕΕ. Υπάρχουν τρία διαφορετικά είδη απειλών:

- α) αυτές που αφορούν αποκλειστικά τη θάλασσα, συμπεριλαμβανομένης της παράνομης αλιείας, της παράνομης απόρριψης αποβλήτων και της πειρατείας και ένοπλης ληστείας στη θάλασσα,²
- β) τις απειλές που προέρχονται από τη θάλασσα αλλά αφορούν δραστηριότητες στην ξηρά, κυρίως διακίνηση ναρκωτικών, όπλων, ειδών παραποίησης/απομίμησης και, συχνά προς την άλλη κατεύθυνση, ανθρωπίνων όντων,
- γ) απειλές κατά της θαλάσσιας οικονομικής δραστηριότητας από την ξηρά, ιδίως στη βιομηχανία πετρελαίου και φυσικού αερίου ανοικτής θάλασσας, συμπεριλαμβανομένων της σύλληψης ομήρων, της κλοπής («ανεφοδιασμού καυσίμων») και εγκληματικών πράξεων στους λιμένες.

Αν μείνουν ανεξέλεγκτες οι απειλές αυτές θα αυξηθούν σε τέτοιο βαθμό που θα προκαλούν ζημία τόσο στα τοπικά όσο και στα διεθνή συμφέροντα.

Κοινά αφρικανικά και ευρωπαϊκά συμφέροντα

Η ΕΕ και οι χώρες της περιοχής έχουν σημαντικά κοινά συμφέροντα. Η περιοχή διαθέτει εκτεταμένη ακτογραμμή και είναι πλούσια σε πόρους ζωτικής σημασίας τόσο για την τοπική απασχόληση και

¹ Συμπεριλαμβάνονται και οι πολλές γειτονικές χώρες που δεν έχουν πρόσβαση στη θάλασσα των οποίων οι προμήθειες εξαρτώνται από παράκτιες οικονομικές δραστηριότητες.

² Το διεθνές δίκαιο κάνει διάκριση μεταξύ «πειρατείας» — δηλ. περιστατικών που λαμβάνουν χώρα σε διεθνή ύδατα — και «ένοπλης ληστείας στη θάλασσα» — δηλ. περιστατικών που λαμβάνουν χώρα εντός των χωρικών υδάτων.

την κατανάλωση, όσο και για το εμπόριο με την Ευρώπη. Η βιωσιμότητα όλων των θαλάσσιων πόρων, συμπεριλαμβανομένης και της αλιείας, αποτελεί βασικό μέλημα των τοπικών κοινοτήτων, καθώς και των ευρωπαϊών πελατών. Η διασφάλιση των παγκόσμιων οδών ναυσιπλοΐας είναι αναγκαία για το εμπόριο και την ομαλή διεξαγωγή της αλιείας. Σημαντικό μέρος του ενεργειακού εφοδιασμού της ΕΕ προέρχεται από την περιοχή αυτή, ενώ τόσο οι επενδυτές όσο και οι εργαζόμενοι πρέπει να προστατεύονται από σωματικές επιθέσεις. Τα ναρκωτικά και άλλα παράνομα εμπορεύματα που διακινούνται κατά μήκος της ακτής και εκατέρωθεν των χερσαίων συνόρων είναι ολοένα και πιο επιζήμια για τις τοπικές κοινότητες και προκαλούν προβλήματα καυσίμων στην Ευρώπη.

Ο πρωταρχικός στόχος της ΕΕ είναι, επομένως, να βοηθήσει τα κράτη της περιοχής — πολλά από τα οποία είναι πολύ ευάλωτα — να επιτύχουν ειρήνη, ασφάλεια και ευημερία μέσω της επιτυχούς και νόμιμης ανάπτυξης των οικονομιών και των θεσμών τους, σύμφωνα με την Αφρικανική αρχιτεκτονική ειρήνης και ασφάλειας (APSA) και τη γενική πολιτική της ΕΕ, με την οικοδόμηση πολιτικής συναίνεσης, που θα συμβάλει και θα σέβεται την ανάληψη της πρωτοβουλίας από τους ίδιους τους Αφρικανούς, και με τον συγχρονισμό των υφιστάμενων προγραμμάτων στο πλαίσιο σφαιρικής προσέγγισης της περιφερειακής ανάπτυξης και ασφάλειας. Η πείρα που αποκτήθηκε αλλού στην Αφρική, ιδίως στο Κέρας της Αφρικής, στην περιοχή του Σαχέλ και στην περιοχή των Μεγάλων Λιμνών, δείχνει ότι η έγκαιρη προληπτική δράση, σε στενό συντονισμό με τις χώρες της περιοχής και τους αφρικανικούς περιφερειακούς φορείς, είναι πολύ πιο αποτελεσματική από άποψη κόστους από ό,τι η μεταγενέστερη αντιμετώπιση των προβλημάτων. Η πείρα αυτή έχει επίσης καταδείξει την αξία της ενσωμάτωσης όλων των πτυχών για μεγαλύτερο σωρευτικό αποτέλεσμα, σε πολιτικό επίπεδο, σε επίπεδο χρηστής διακυβέρνησης/καταπολέμησης της διαφθοράς, ασφάλειας, θεσμών, οικονομίας και της ανάπτυξης.

Απόκριση

Η ΕΕ μπορεί να μετριάσει τους κινδύνους που επισημαίνονται ανωτέρω, βοηθώντας τις χώρες να ενισχύσουν το κράτος δικαίου και την αποτελεσματική διακυβέρνηση σε ολόκληρη την περιοχή, μεταξύ άλλων, με τη βελτίωση των ναυτικών διοικήσεων, με δραστηριότητες επιβολής του νόμου από την αστυνομία, το ναυτικό, τον στρατό, την ακτοφυλακή, τα τελωνεία και τις υπηρεσίες μετανάστευσης.

Επειδή τα θαλάσσια σύνορα δεν είναι ακόμα πλήρως οριοθετημένα και παρουσιάζουν εγγενείς δυσκολίες ως προς την αστυνόμευσή τους όντας εντελώς διαπερατά, η ενίσχυση της συνεργασίας μεταξύ των παράκτιων κρατών και νέων μηχανισμών περιφερειακού συντονισμού αποτελεί σημαντικό σημείο εκκίνησης. Η ΕΕ μπορεί επίσης να βοηθήσει τις χώρες της περιοχής να τηρήσουν τις διεθνείς υποχρεώσεις τους ως κράτη σημαίας και παράκτια κράτη.

Ως εκ τούτου, προτείνεται η ΕΕ και τα θεσμικά της όργανα, οι αντιπροσωπείες και τα κράτη μέλη που εργάζονται σε συντονισμό με άλλους διεθνείς οργανισμούς και τοπικούς εταίρους, να υιοθετήσουν μια σφαιρική προσέγγιση που θα εστιάζεται σε τέσσερις ειδικούς στόχους:

1. Οικοδόμηση κοινής κατανόησης της σοβαρότητας των απειλών στον Κόλπο της Γουινέας και της ανάγκης να αντιμετωπιστούν αυτές οι απειλές μεταξύ των χωρών της περιοχής και της διεθνούς κοινότητας.
2. Παροχή βοήθειας στις κυβερνήσεις της περιοχής για την οικοδόμηση εύρωστων θεσμών, ναυτικών αρχών και ικανοτήτων ώστε να εξασφαλιστεί η ευαισθητοποίηση των χωρών κατά μήκος της ακτής σε θέματα θάλασσας, ασφάλειας και του κράτους δικαίου.
3. Ενίσχυση των οικονομιών που ευημερούν στην περιοχή αυτή σύμφωνα με τις εθνικές και περιφερειακές αναπτυξιακές στρατηγικές για τη δημιουργία θέσεων απασχόλησης και τη

στήριξη ευάλωτων κοινοτήτων ώστε να αυξηθεί η αντοχή τους και να ανθίστανται σε εγκληματικές ή βίαιες δραστηριότητες.

4. Ενίσχυση των δομών συνεργασίας μεταξύ των χωρών της περιοχής και των περιφερειακών οργανισμών για να αναλαμβάνουν τις αναγκαίες δράσεις μετριασμού των απειλών στη θάλασσα και στην ξηρά.

ΦΥΣΗ ΚΑΙ ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΩΝ ΑΠΕΙΛΩΝ

Το γεωγραφικό πεδίο που καλύπτει η παρούσα κοινή ανακοίνωση εκτείνεται σε 6.000 χλμ κατά μήκος της ακτής από τη Σενεγάλη έως την Αγκόλα, περιλαμβανομένων των νησιών του Πράσινου Ακρωτηρίου και του Σάο Τομέ και Πρίνσιπε, καλύπτοντας δύο γεωγραφικές, πολιτικές και οικονομικές περιφέρειες: την Οικονομική Κοινότητα των Κρατών της Δυτικής Αφρικής (ECOWAS) και την Οικονομική Κοινότητα των Κρατών της Κεντρικής Αφρικής (ECCAS), εκ των οποίων αμφοτέρες συνδέονται με την Επιτροπή του Κόλπου της Γουινέας (GGC) και την Αφρικανική Ένωση.

Κατά την τελευταία δεκαετία, τα κράτη της Δυτικής και Κεντρικής Αφρικής σημείωσαν δυναμική οικονομική ανάπτυξη σε συνδυασμό με την ενίσχυση της διακυβέρνησης σε ορισμένες χώρες και την εξασθένησή της σε άλλες. Ορισμένες από τις χώρες αυτές βρίσκονται σε ασφαλή πορεία προς την επίτευξη επιπέδου μεσαίου εισοδήματος, ενώ άλλες έχουν ακόμη αρκετό δρόμο να διανύσουν για τη μείωση της φτώχειας, σύμφωνα με τους αναπτυξιακούς στόχους της χιλιετίας (ΑΣΧ). Ωστόσο, όλες αυτές οι χώρες απειλούνται ενδεχομένως από την αυξανόμενη αστάθεια και την εγκληματική δραστηριότητα του Κόλπου της Γουινέας, ενώ η αστάθεια ή οι οικονομικές διαταραχές θα έχουν άμεσο αντίκτυπο στην ίδια την ΕΕ.

Το οργανωμένο έγκλημα με τη μορφή διακίνησης ναρκωτικών, εμπορίας ανθρώπων, λαθρεμπορίου όπλων, ακατέργαστων διαμαντιών, παραπονημένων φαρμάκων, παράνομων αποβλήτων³, ηλεκτρονικού εγκλήματος και σχετικών πράξεων νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες, λαμβάνει συνήθως χώρα σε περιοχές μεταξύ των διαπερατών χερσαίων και θαλάσσιων συνόρων στον Κόλπο της Γουινέας. Οι οδοί διακίνησης συχνά αλληλεπικαλύπτονται με περιοχές αστάθειας και κρίσης και με την τρομοκρατία στο Σαχέλ και τη Βόρεια Νιγηρία. Η διακίνηση ναρκωτικών, ιδίως κοκαΐνης, και όπλων⁴, έχει διαδραματίσει σημαντικό ρόλο στην αποδυνάμωση των θεσμών διακυβέρνησης σε πολλές χώρες της Δυτικής Αφρικής, και κυρίως στη Γουινέα-Μπισάου. Σε ορισμένες περιπτώσεις, η δραστηριότητα αυτή έχει καταστεί μια επιπλέον πηγή εσόδων για τις τρομοκρατικές ομάδες στο Σαχέλ. Το Γραφείο των Ηνωμένων Εθνών για τον έλεγχο των ναρκωτικών και την πρόληψη του εγκλήματος (UNODC) εκτιμά την αξία της κοκαΐνης που διακινήθηκε από τη Δυτική Αφρική στην Ευρώπη, μόνο το 2011, σε 1,25 δισεκατ. δολάρια ΗΠΑ, ενώ προορισμός του μεγαλύτερου μέρους των παράνομων μεταναστών, είτε είναι θύματα εμπορίας

³ Παραδείγματα παράνομων αποβλήτων συμπεριλαμβάνουν ζιζανιοκτόνα και φυτοφάρμακα, πετρελαιοκηλίδα, ακατέργαστα βιομηχανικά απόβλητα, συμπεριλαμβανομένων των πυρηνικών και των προσμείξεων αερολυμάτων.

⁴ Το UNODC υπολόγισε ότι κυκλοφορούν στην περιοχή του Κόλπου της Γουινέας 5-7 εκατομμύρια φορητά όπλα και ελαφρύς οπλισμός.

ανθρώπων είτε όχι, είναι η Ευρώπη. Άλλη παράνομη διακίνηση αφορά το κακάο, το βαμβάκι, την ξυλεία, καρύδια ανακαρδιοειδών, τον χρυσό και τα διαμάντια.⁵

Η πειρατεία και η ένοπλη ληστεία στη θάλασσα συνιστούν δεύτερη αυξανόμενη απειλή. Το θαλάσσιο εμπόριο από και προς τον Κόλπο της Γουινέας διεξάγεται κυρίως από την ΕΕ. Η περιοχή αποτελεί ένα από τα στρατηγικά συμφέροντα της ΕΕ στη θάλασσα. Ανά πάσα στιγμή, υπάρχουν κατά μέσο όρο 30 πλοία που φέρουν σημαία της ΕΕ ή ιδιωτικά σκάφη στον Κόλπο της Γουινέας. Κατά τη διάρκεια της τελευταίας δεκαετίας, από τις 551 επιθέσεις και απόπειρες επίθεσης που αναφέρθηκαν, οι περισσότερες πραγματοποιήθηκαν στις εθνικές δικαιοδοσίες, ενώ λιγότερο από το 20 % έλαβε χώρα στα διεθνή ύδατα, με τον μεγαλύτερο αριθμό το 2012 στα ανοικτά των ακτών της Νιγηρίας και του Τόγκο. Οι επιθέσεις αυτές πραγματοποιούνται κυρίως όταν τα πλοία ελλιμενίζονται, κατευθύνονται ή εξέρχονται από εξέδρες άντλησης πετρελαίου στην ανοικτή θάλασσα ή είναι πλοία ανεφοδιασμού. Ωστόσο, οι πλέον πρόσφατες αξιολογήσεις αναφέρουν ότι ο κίνδυνος επιθέσεων θα μπορούσε να μετατοπιστεί μακριά από τις ακτές, όπως συνέβη με την προσέγγιση που χρησιμοποίησαν οι πειρατές που έχουν ως βάση τη Σομαλία και οι οποίοι χρησιμοποίησαν «μητρικά σκάφη» για την εξαπόλυση επιθέσεων στα διεθνή ύδατα. Υπάρχει ο κίνδυνος να μιμηθούν οι πειρατές τη λήψη ναυτικών ως ομήρων στο Κέρας της Αφρικής ώστε να αποκομίσουν περισσότερα κέρδη. Η απρόβλεπτη χρήση βίας κατά των πληρωμάτων, συμπεριλαμβανομένης της χρήσης όπλων, προκαλεί ανησυχία.

Η κλοπή πετρελαίου και η «πετρελαιοπειρατεία» αφορά τόσο τον «ανεφοδιασμό σε καύσιμα» όσο και την πειρατεία δεξαμενόπλοιων για κλοπή καυσίμων. Υπολογίστηκε πρόσφατα ότι η Νιγηρία χάνει κάθε μέρα περίπου 100.000 βαρέλια, τα οποία μεταπωλούνται στη συνέχεια στη μαύρη αγορά. Ρυμουλκά σκάφη που μεταφέρουν τους εργαζόμενους στις εξέδρες πετρελαίου έχουν επίσης αποτελέσει στόχο πειρατών και ένοπλων ληστών. Οι δραστηριότητες αυτές επιβαρύνουν τα έσοδα των κυβερνήσεων, αυξάνουν το εμπορικό κόστος της ασφάλειας και αποθαρρύνουν περαιτέρω επενδύσεις. Η εστίαση στην ασφάλεια της πετρελαϊκής και πετροχημικής βιομηχανίας είναι σημαντική όχι μόνο στη Νιγηρία (που βρίσκεται μέχρι τώρα στο επίκεντρο), αλλά όλο και περισσότερο σε πιο μακρινές περιοχές, όπως στα ανοικτά των ακτών της Ισημερινής Γουινέας, στη Γκάνα, στο Καμερούν, στη Δημοκρατία του Κογκό, στη Γκαμπόν, στο Τσαντ, στη Λιβερία και στην Αγκόλα.⁶ Οι πετρελαιοκηλίδες που προκαλούνται κατά τις κλοπές πετρελαίου αυξάνουν επίσης την καταστροφή του παράκτιου περιβάλλοντος και, κατά συνέπεια, των αλιευτικών και γεωργικών βιοτικών πόρων.

Παράνομη αλιεία: Η αλιεία παραμένει σημαντικός κλάδος σε πολλές χώρες στον Κόλπο της Γουινέας και συμβάλλει στο 25-30% των εσόδων στη Μαυριτανία, σε 25 σε 30% των εξαγωγών της Σενεγάλης, και στο 25-40% των εσόδων της κυβέρνησης στη Γουινέα Μπισάου, σύμφωνα με την Παγκόσμια Τράπεζα και τον Οργανισμό Επισιτισμού και Γεωργίας. Η παράνομη, λαθραία και άναρχη αλιεία (ΠΛΑ) στον Κόλπο της Γουινέας κοστίζει στα παράκτια κράτη περίπου 350 εκατ. δολάρια ΗΠΑ ετησίως, και συνιστά σοβαρή περιβαλλοντική απειλή για τα αλιευτικά αποθέματα και την πιθανή γενική κατάρρευση του κλάδου της αλιείας. Το σύνολο των εκτιμώμενων αλιευμάτων στην ακτογραμμή του Κόλπου της Γουινέας πιστεύεται ότι είναι έως και κατά 40% υψηλότερο από

⁵ Τα διαμάντια τροφοδότησαν τις συγκρούσεις στην περιοχή, που οδήγησαν στη δημιουργία του συστήματος πιστοποίησης της διαδικασίας Κίμπερλυ για να σταματήσει την πρόσβαση των διαμαντιών πολέμου στις διεθνείς αγορές.

⁶ Η έκθεση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, Αύγουστος 2011, PE 433.768: «Οι επιπτώσεις των δραστηριοτήτων των εταιρειών πετρελαίου στο περιβάλλον, την υγεία και την ανάπτυξη στην Αφρική νοτιώς της Σαχάρας» επικεντρώνεται στα διδάγματα που έχουν αντληθεί από την Αγκόλα και τη Νιγηρία.

ό,τι είχε αναφερθεί. Κατά συνέπεια χάνονται σημαντικοί πόροι, έσοδα, είδη διατροφής και βιοτικοί πόροι.

Η **ανεργία** στις χώρες του Κόλπου της Γουινέας εκτιμάται σε περίπου 40%, με επίπεδα ανεργίας των νέων σε ποσοστό άνω του 60%. Δεν υπάρχουν επαρκείς οικονομικές ευκαιρίες στην επίσημη, νόμιμη οικονομία για τους νέους. Επιπλέον, η επισιτιστική ανασφάλεια στην ύπαιθρο ενθάρρυνε την αστυφιλία, με αποτέλεσμα να αυξηθεί ταχέως ο αστικός πληθυσμός, γεγονός που επιβάρυνε τις ήδη ασθμαίνουσες κοινωνικές και οικονομικές υποδομές και προκάλεσε εντάσεις μεταξύ των αστικών πληθυσμών. Αυτό το υψηλό επίπεδο ανεργίας ωθεί τους νέους σε εγκληματικές δραστηριότητες απλώς για να κερδίσουν τα προς το ζην, οπότε και στρατολογούνται από πειρατικές και εγκληματικές συμμορίες ή παίρνουν τον δρόμο της λαθρομετανάστευσης υπό εξαιρετικά επικίνδυνες συνθήκες.

ΣΥΜΦΕΡΟΝΤΑ ΤΗΣ ΕΕ

Η ΕΕ έχει σημαντικά οικονομικά, αναπτυξιακά, εμπορικά συμφέροντα και συμφέροντα ασφαλείας στον Κόλπο της Γουινέας. Η δέσμευσή της για την αντιμετώπιση της φτώχειας και τη στήριξη της οικονομικής ανάπτυξης κατοχυρώνεται στη συμφωνία του Κοτονού. Η ΕΕ δεσμεύτηκε επίσης να στηρίξει τη βιώσιμη εκμετάλλευση των φυσικών πόρων στην περιοχή, συμπεριλαμβανομένων των υδρογονανθράκων και των αλιευμάτων. Η Ευρώπη εισάγει περίπου το ήμισυ των ενεργειακών αναγκών της, εκ των οποίων περίπου το 10% του πετρελαίου της και το 4% του φυσικού αερίου της προέρχονται από τον Κόλπο της Γουινέας. Η Νιγηρία, η Αγκόλα, η Ισημερινή Γουινέα και η Γκαμπόν είναι σημαντικοί προμηθευτές αργού πετρελαίου, ενώ η Νιγηρία είναι προμηθευτής και φυσικού αερίου. Η γειτνίαση της περιοχής με την Ευρώπη με εύκολη θαλάσσια πρόσβαση της προσδίδει συγκριτικό πλεονέκτημα έναντι της Μέσης Ανατολής για τις ανάγκες της ΕΕ σε πετρέλαιο, ενώ η Ευρώπη εξακολουθεί να αποτελεί πρωταρχική εξαγωγική αγορά για άλλα περιφερειακά προϊόντα, συμπεριλαμβανομένων της δασοκομίας και γεωργικών και μεταλλευτικών πόρων.⁷

Η περιοχή αποτελεί όλο και περισσότερο μαγνήτη για τις ευρωπαϊκές επενδύσεις όχι μόνο σε φυσικούς πόρους, αλλά και σε καταναλωτικά αγαθά και υπηρεσίες, συμπεριλαμβανομένου του τομέα της κινητής τηλεφωνίας. Τούτο συνδυάζεται με την όλο και μεγαλύτερη σημασία που αποκτά η περιοχή ως δυνητική αγορά για εξαγωγές, ενόσω επιταχύνεται η οικονομική ανάπτυξη της περιφέρειας. Όλα αυτά συμβάλλουν στην αύξηση του αμοιβαίου συμφέροντος για μια εταιρική σχέση, ώστε να προωθηθούν η ανάπτυξη και η απασχόληση με τη διασφάλιση της ασφάλειας και της σταθερότητας.

Είναι επίσης προς το συμφέρον της ΕΕ να προωθήσει τη σταθερότητα στον Κόλπο της Γουινέας για την προστασία των πολιτών της ίδιας της ΕΕ από τις απειλές που συνιστούν τα ναρκωτικά, η τρομοκρατία, η πειρατεία και οι ένοπλες ληστείες, καθώς και άλλες μορφές εγκλήματος που προέρχονται από την περιοχή.

ΤΙ ΕΧΕΙ ΓΙΝΕΙ

Οι αντιδράσεις μέχρι σήμερα στις απειλές αυτές συμπεριέλαβαν μια σειρά πρωτοβουλιών που εφαρμόστηκαν τα τελευταία 5 χρόνια σε διεθνές, περιφερειακό και εθνικό επίπεδο:

⁷ Αναφέρονται, ως παράδειγμα, σιδηρομετάλλευμα (Νιγηρία, Γκαμπόν και Καμερούν), διαμάντια (Γουινέα, Λιβερία, Σιέρα Λεόνε), μαγγάνιο (Γκαμπόν), βωξίτη (Γουινέα), κοβάλτιο και ξυλεία (Καμερούν) και κακάο (Γκάνα, Ακτή του Ελεφαντοστού).

- Δύο **αποφάσεις του Συμβουλίου Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών** σχετικά με την πειρατεία και την ένοπλη ληστεία στον Κόλπο της Γουινέας⁸ που τονίζουν την ανάγκη για θέσπιση «μιας ολοκληρωμένης προσέγγισης από τις χώρες της περιοχής για την αντιμετώπιση των απειλών πειρατείας και ένοπλων ληστειών στη θάλασσα στον Κόλπο της Γουινέας και των βασικών αιτίων τους»· και την ανάγκη να αξιοποιηθούν οι «υφιστάμενες εθνικές, περιφερειακές και εξωπεριφερειακές πρωτοβουλίες για την ενίσχυση της θαλάσσιας ασφάλειας και προστασίας στον Κόλπο της Γουινέας». Και οι δύο αποφάσεις εστιάζονται στην προώθηση της διατήρησης της ειρήνης και της σταθερότητας γενικά στην περιοχή του Κόλπου της Γουινέας.
- Υπό την αιγίδα της Ομάδας των Οκτώ (G8), δρομολογήθηκε μια πρωτοβουλία με τίτλο **Φίλοι της ομάδας του Κόλπου της Γουινέας (FOGG)**, μέλος της οποίας είναι και η ΕΕ, που έχει ως στόχο το θέμα της θαλάσσιας ασφάλειας στον Κόλπο της Γουινέας. Η πρωτοβουλία αυτή δίνει έμφαση στην ανάληψη ευθυνών από τους Αφρικανούς, στη σχέση μεταξύ οικονομικής ανάπτυξης και της ασφάλειας, στη σημασία του συντονισμού και της ανταλλαγής πληροφοριών, και στην ανάγκη για μια ολοκληρωμένη αντίδραση που θα συμπεριλαμβάνει τη διακυβέρνηση και τη δικαιοσύνη.
- **Η ΕΕ** προσπαθεί να αντιμετωπίσει την παράνομη, λαθραία και άναρχη αλιεία (ΠΛΑ) μέσω της εφαρμογής του κανονισμού ΠΛΑ και μέσω συμφωνιών εταιρικής σχέσης της ΕΕ στο πλαίσιο των οποίων πολλές από τις παράκτιες χώρες της Δυτικής και Κεντρικής Αφρικής βοηθούν στη ρύθμιση της αλιείας, συμπεριλαμβανομένων των πλοίων της ΕΕ, και στηρίζουν την ανάπτυξη/βελτίωση της διακυβέρνησης και των προσπαθειών ελέγχου στον τομέα της αλιείας.
- Οι περιφερειακοί οργανισμοί **ECOWAS** και **ECCAS** έχουν θεσπίσει πολιτικές και δρομολογήσει συγκεκριμένες ενέργειες, κυρίως ως αποτέλεσμα της αυξανόμενης διεθνούς πίεσης και διεθνούς στήριξης, ενώ η ECOWAS υιοθέτησε ένα ολοκληρωμένο πλαίσιο πρόληψης των κρίσεων, το 2008, το οποίο αντιμετωπίζει, μεταξύ άλλων, διασυνοριακά ζητήματα και ζητήματα ασφάλειας στη θάλασσα, ένα σημαντικό σχέδιο Praia για την αντιμετώπιση του εντεινόμενου προβλήματος των ναρκωτικών και μια στρατηγική και ένα σχέδιο εφαρμογής για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας. Η ECCAS έχει μια ολοκληρωμένη στρατηγική για την ασφάλεια στη θάλασσα από το 2008 και ίδρυσε το CRESMAC (Περιφερειακό Κέντρο για την ασφάλεια στη θάλασσα στην Κεντρική Αφρική). Η Αφρικανική Ένωση εξέδωσε μια «Ολοκληρωμένη Αφρικανική Στρατηγική Ασφάλειας στη Θάλασσα» (στρατηγική AIM 2050) το 2012.
- **Μεμονωμένες χώρες** του Κόλπου της Γουινέας άρχισαν να αυξάνουν τους πόρους που διαθέτουν και να αναπτύσσουν στρατηγικές υπό μορφή εταιρικών σχέσεων για την αντιμετώπιση του οργανωμένου εγκλήματος τόσο στη θάλασσα όσο και στην ξηρά, όπως οι κοινές περιπολίες («Επιχείρηση Ευημερία») από την Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Νιγηρίας και τη Δημοκρατία του Μπενίν.
- Η αύξηση της στήριξης από **διμερή προγράμματα των κρατών μελών της ΕΕ** και άλλους διεθνείς εταίρους, όπως οι ΗΠΑ, η Βραζιλία, η Κίνα, η Ινδία, η Νότια Αφρική και άλλοι, για τη χάραξη πολιτικής, τον συντονισμό και την ανάπτυξη θεσμικής ικανότητας. Η στήριξη που παρέχουν τα κράτη μέλη της ΕΕ είναι ήδη πολύ σημαντική, ιδίως όσον αφορά την ανάπτυξη ικανοτήτων των κυριότερων θεσμών και υπηρεσιών.

⁸ ΣΑΗΕ (2011) 2018 και (2012) 2039.

- Η **σύνοδος κορυφής των αρχηγών κρατών του Κόλπου της Γουινέας**, που πραγματοποιήθηκε στις 24-25 Ιουνίου 2013 στο Γιαουντέ, είχε ως επακόλουθο:

α) τη θέσπιση ενός «Κώδικα δεοντολογίας για την πρόληψη και την καταστολή της πειρατείας, των ένοπλων ληστειών σε πλοία, και των παράνομων θαλάσσιων δραστηριοτήτων στη Δυτική και Κεντρική Αφρική», ο οποίος θα επανεξετασθεί σε 3 χρόνια.⁹

β) την έκδοση μνημονίου συμφωνίας (ΜΣ) που υπεγράφη από τους επικεφαλής της ECCAS, της ECOWAS και της GGC για θέματα ασφάλειας και προστασίας στη Δυτική και Κεντρική Αφρική, στο οποίο προβλέπεται η σύσταση μιας ομάδας εμπειρογνομόνων που θα εκπονήσει σχέδιο δράσης για την παρακολούθηση της εφαρμογής του κώδικα δεοντολογίας.

γ) τη λήψη απόφασης για την εγκατάσταση του διαπεριφερειακού κέντρου συντονισμού (όπως ορίζεται στο ΜΣ) στο Γιαουντέ. Αυτός θα είναι ο μηχανισμός που θα εποπτεύει την εφαρμογή, υπό την αιγίδα της Αφρικανικής Ένωσης.

Σε ό,τι αφορά τον καθορισμό των στρατηγικών απαιτήσεων και των αναγκαίων πολιτικών, επομένως, έχουν γίνει πολλά. Ωστόσο, η εφαρμογή τους δεν ήταν καθόλου ικανοποιητική λόγω των περιορισμένων πόρων, ενώ η διαφορά με το επίπεδο περαιτέρω επενδύσεων που απαιτούνται για να αναστραφεί η ανοδική τάση του οργανωμένου εγκλήματος εξακολουθεί να είναι μεγάλη.

ΠΕΡΑΙΤΕΡΩ ΠΟΡΕΙΑ

Η σύνοδος κορυφής του Γιαουντέ κατέδειξε την ισχυρή δέσμευση που ανέλαβαν τα επιμέρους κράτη, οι περιφερειακοί οργανισμοί και η GGC να συνεργάζονται μεταξύ τους και με τους διεθνείς εταίρους για την ανάπτυξη της περιφερειακής ασφάλειας στη θάλασσα υπό την ευρύτερη έννοια.¹⁰ Η συνέχεια που θα δοθεί στην εν λόγω σύνοδο κορυφής είναι συνεπώς χρήσιμη αφετηρία για την προσέγγιση της ΕΕ.

Η προσέγγιση της ΕΕ θα πρέπει να βασίζεται σε τρεις αρχές:

- εταιρική σχέση με τις χώρες του Κόλπου της Γουινέας, τις περιφερειακές οργανώσεις τους και άλλους διεθνείς οργανισμούς που δραστηριοποιούνται στην περιοχή (ECOWAS, ECCAS, GGC, Ναυτιλιακός Οργανισμός για τη Δυτική και Κεντρική Αφρική (MOWCA), συν τα γραφεία των

⁹ Ο κώδικας στηρίζεται στον κώδικα δεοντολογίας ΔΝΟ του Τζιμπουτί για τον δυτικό Ινδικό Ωκεανό. Τα κύρια χαρακτηριστικά του είναι η ιδιαίτερη έμφαση που δίνεται στην ανταλλαγή των πληροφοριών και στον συντονισμό, που διευκολύνονται με ένα καθορισμένο εθνικό σημείο επαφής σε κάθε κράτος μέλος και μία σειρά περιφερειακών διακρατικών και διαπεριφερειακών κέντρων συντονισμού της ασφάλειας στη θάλασσα και σαφή δέσμευση από τα κράτη να δηλώνουν την αποκλειστική οικονομική ζώνη τους και να επιβάλλουν τη νομοθεσία τους, μεταξύ άλλων, στον τομέα της αλιείας, της πειρατείας και της ένοπλης ληστείας στη θάλασσα, της προστασίας του περιβάλλοντος, της απόρριψη αποβλήτων και των ορυκτών πόρων, συμπεριλαμβανομένου του πετρελαίου. Ο κώδικας θα τελεί υπό την αιγίδα της Αφρικανικής Ένωσης, και όχι του ΔΝΟ, ώστε να εξασφαλίζεται η ανάληψη περισσότερων ευθυνών από τους Αφρικανούς. Ο κώδικας δεν είναι δεσμευτικός επί του παρόντος.

¹⁰ Στο άρθρο 2 παράγραφος 5 του κανονισμού 725/2004, η ΕΕ ορίζει την ασφάλεια στη θάλασσα, ως τον συνδυασμό των προληπτικών μέτρων για την προστασία των θαλάσσιων μεταφορών και των λιμενικών εγκαταστάσεων από τις απειλές διάπραξης σκόπιμων παράνομων ενεργειών.

Ηνωμένων Εθνών για την Κεντρική και Δυτική Αφρική, UNOCA και UNOWA, και διεθνείς οργανισμούς, ιδίως της Αφρικανικής Ένωσης, τους οργανισμούς των Ηνωμένων Εθνών, όπως ο Διεθνής Ναυτιλιακός Οργανισμός (ΔΝΟ), καθώς και την INTERPOL, τον Παγκόσμιο Οργανισμό Τελωνείων (ΠΟΤ) και άλλους).

- μια ολοκληρωμένη προσέγγιση αυτών των προβλημάτων, που θα διασφαλίζει την ενσωμάτωση των ζητημάτων ασφάλειας, ανάπτυξης και διακυβέρνησης μέσα σε ένα ενιαίο στρατηγικό πλαίσιο.
- εφαρμογή των διδαγμάτων που αντλήθηκαν από στρατηγικές της ΕΕ σε άλλες περιοχές της Αφρικής.

Η ΕΕ προτείνει μια ολοκληρωμένη προσέγγιση για θέματα διακυβέρνησης και όλων των κινδύνων και προκλήσεων ασφάλειας στην ξηρά και τη θάλασσα, που θα πραγματεύεται όλες τις πτυχές του διεθνικού οργανωμένου εγκλήματος στον ναυτιλιακό τομέα, όπως καθορίζεται στον κώδικα δεοντολογίας που υπεγράφη στο Γιαουντέ, θα αντιμετωπίζει τα βασικά αίτια και θα προωθεί την περιφερειακή ειρήνη, την ασφάλεια, τη σταθερότητα, τη χρηστή διακυβέρνηση και την ανάπτυξη. Η στήριξη της διαχείρισης των συνόρων, το κράτος δικαίου, η μεταρρύθμιση των νομικών πλαισίων και των πλαισίων ασφάλειας, η διασφάλιση της πρόσβασης στη δικαιοσύνη και τα δικαιώματα του ανθρώπου, η καταπολέμηση της διαφθοράς και του οργανωμένου εγκλήματος, καθώς και της παράνομης μετανάστευσης αποτελούν ζωτικές συνιστώσες του μακροπρόθεσμου έργου που έχουμε μπροστά μας. Η οικονομική διακυβέρνηση είναι επίσης σημαντική, όπως η καλύτερη διαχείριση και κοινωνική συμμετοχή στην εκμετάλλευση των φυσικών πόρων, περιλαμβανομένων του πετρελαίου, της αλιείας και άλλων. Άλλο σημαντικό στοιχείο είναι ότι θα πρέπει να αξιοποιηθούν οι υπάρχουσες δράσεις της ΕΕ που σημείωσαν επιτυχία και τα διδάγματα που αντλήθηκαν από τις στρατηγικές της ΕΕ στο Σαχέλ και στο Κέρας της Αφρικής. Είναι επίσης σημαντική η συνεργασία σε εθνικό, περιφερειακό και διεθνές επίπεδο, με επιμέρους κράτη ή ομάδες κρατών που έχουν την πολιτική βούληση να αναλάβουν δράση (και η ενθάρρυνση άλλων να πράξουν το ίδιο).

Έχοντας τούτο κατά νου, η προσέγγιση της ΕΕ θα πρέπει να επικεντρωθεί στους εξής τέσσερις στόχους:

Στόχος 1 – *Οικοδόμηση κοινής κατανόησης μεταξύ των χωρών όσον αφορά τη σοβαρότητα των απειλών στον Κόλπο της Γουινέας και την ανάγκη να αντιμετωπιστούν αυτές οι απειλές μεταξύ των χωρών της περιοχής και της διεθνούς κοινότητας.*

Στόχος είναι να δημιουργηθεί μια υγιής, πραγματική βάση για τη χάραξη πολιτικής και την ανάληψη δράσης, να προωθηθεί μια νοοτροπία ανάληψης ευθύνης από τις ίδιες τις αφρικανικές χώρες και να ενθαρρυνθεί η πολιτική βούληση για την αντιμετώπιση των προβλημάτων. Θα επιτρέψει, επίσης, στην ΕΕ να κρίνει καλύτερα το κόστος και τα οφέλη των προτεινόμενων δράσεων.

Η συνεργασία με τους κύριους ενδιαφερόμενους σε χώρες και περιφερειακές οργανώσεις, συμπεριλαμβανομένων των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών, μη κυβερνητικών οργανώσεων (ΜΚΟ), των περιφερειακών οργανώσεων διαχείρισης της αλιείας (ΠΟΔΑ) και του ιδιωτικού τομέα, θα επιτρέψει να καθορισθεί μια συνολική εικόνα της σοβαρότητας των απειλών, να προσδιοριστούν οι ευκαιρίες και να συμφωνηθούν οι προτεραιότητες.

Πιθανές δράσεις:

- Βελτίωση της συλλογής στοιχείων (επί του παρόντος γνωστοποιείται μόνο το 30-50 % των συμβάντων στη θάλασσα) και ανταλλαγή πληροφοριών.

- προσδιορισμός των γεωγραφικών και θεματικών ζωνών προτεραιότητας ώστε να επικεντρωθεί η απόκριση της ΕΕ, μεταξύ άλλων και σε συνεργασία με άλλους διεθνείς παράγοντες·
- αντιμετώπιση των ευρύτερων αιτίων της αστάθειας ανάλογα με το επίπεδο του κινδύνου, με τη χρήση μέσων όπως του συστήματος έγκαιρης προειδοποίησης για συγκρούσεις και των αξιολογήσεων κινδύνου συγκρούσεων, και με στρατηγικές της ΕΕ για τα ανθρώπινα δικαιώματα·
- εξασφάλιση της εναρμόνισης θεματικών (ασφάλεια, διακίνηση ναρκωτικών και καταπολέμηση της τρομοκρατίας) και γεωγραφικών πολιτικών/στρατηγικών·
- διατήρηση στενών δεσμών με τον ιδιωτικό τομέα, ιδίως τον βιομηχανικό τομέα, τον τομέα βιοτεχνικής αλιείας και τον εξορυκτικό τομέα, και τις ναυτιλιακές εταιρείες για να εξασφαλισθεί ότι οι κυβερνήσεις λαμβάνουν υπόψη τις προοπτικές τους.
- Στήριξη του διαλόγου με την κοινωνία των πολιτών, τη βιομηχανία και τις κυβερνήσεις.

Στόχος 2 - Παροχή βοήθειας στις περιφερειακές κυβερνήσεις για να δημιουργήσουν τους θεσμούς και τις ικανότητες που θα διασφαλίζουν την ασφάλεια και το κράτος δικαίου.

Ισχυροί εθνικοί (και περιφερειακοί) οργανισμοί για την αντιμετώπιση των απειλών σε συστηματική βάση είναι θεμελιώδους σημασίας για την αποτελεσματική καταπολέμηση των κυκλωμάτων οργανωμένου εγκλήματος. Οι οργανισμοί αυτοί πρέπει να έχουν τη βούληση να καταπολεμήσουν την εγκληματικότητα, την εντολή και τους πόρους για τον σκοπό αυτό, καθώς και την τεχνική ικανότητα, μεταξύ άλλων, και σε εξειδικευμένους τομείς. Η ΕΕ διαθέτει την πείρα και τους πόρους για να συμβάλει στην ανάπτυξη τοπικών ικανοτήτων και θα πρέπει να ενθαρρύνει την αναγκαία πολιτική στήριξη μέσω του πολιτικού διαλόγου.

Στους οργανισμούς αυτούς περιλαμβάνονται:

- πολιτικοί θεσμοί (για παράδειγμα κοινοβούλια, φορείς διαχείρισης των εκλογών, πολιτικά κόμματα) που μπορούν να χορηγούν σε άλλους οργανισμούς την εντολή να παρεμβαίνουν και το κατάλληλο νομικό πλαίσιο για τον σκοπό αυτό.
- Φορείς αρμόδιοι για την ασφάλεια (π.χ. εσωτερικές δυνάμεις ασφάλειας, ακτοφυλακή, λιμενικές αρχές, τελωνειακές αρχές και ο στρατός — ξηράς, ναυτικό και αεροπορία, με τα σχετικά καθήκοντα συγκέντρωσης πληροφοριών) που μπορούν να διευθύνουν επιχειρήσεις επιτήρησης και, κατά περίπτωση, να παρεμβαίνουν για την προστασία εμπορικών οδών, πετρελαϊκών εγκαταστάσεων και την εξουδετέρωση παράνομων δραστηριοτήτων, όπως διακίνηση ναρκωτικών και εμπορία ανθρώπων. Πρέπει να θεσπιστεί κατάλληλο νομικό πλαίσιο και να διασφαλιστεί πολιτική λογοδοσία ώστε να αναληφθούν σαφείς ευθύνες για την αντιμετώπιση σοβαρών εγκλημάτων στην ξηρά ή στη θάλασσα. Η ενίσχυση της ικανότητας είναι απαραίτητη σε συγκεκριμένους τομείς που παρουσιάζουν αδυναμίες (για παράδειγμα καταπολέμηση της πειρατείας στη θάλασσα ή ανίχνευση ναρκωτικών).
- Θεσμοί του κράτους δικαίου (π.χ. αστυνομία, δικαστήρια και φυλακές, συμπεριλαμβανομένων των ειδικών δικαστηρίων, για παράδειγμα στους τομείς των τελωνείων ή των αλιευτικών δραστηριοτήτων) που μπορούν α) να συμβάλουν στη δυνατότητα ανάκρισης, εκδίκασης και κατάλληλης τιμωρίας υπόπτων, σύμφωνα με τον νόμο και με σεβασμό των κανόνων για τα ανθρώπινα δικαιώματα· β) να διευκολύνουν την πρόσβαση στη δικαιοσύνη και την προστασία των ανθρώπινων δικαιωμάτων (επίσης και για τα θύματα της εμπορίας ανθρώπων)· για την προώθηση της μεταρρύθμισης της δικαιοσύνης και των εσωτερικών υποθέσεων. Σ' αυτό το

σημείο, ορισμένες βασικές διαστάσεις είναι η ανεξαρτησία και η προστασία των δικαστών και των ανακριτών, η εγκληματολογική ικανότητα για την παροχή αποδεικτικών στοιχείων στο δικαστήριο και η μείωση της χρήσης παράνομων μεθόδων ανάκρισης.

- Οργανισμοί οικονομικής και περιβαλλοντικής διαχείρισης: οι εθνικές αρχές πρέπει να περιορίσουν τη διαφθορά όπου αυτή υπάρχει, να αποτρέπουν τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες μέσω των εθνικών χρηματοπιστωτικών οργανισμών, να αποτρέπουν τη διεφθαρμένη ή αναρμόδια διαχείριση των συμβάσεων φυσικών πόρων και να διασφαλίζουν χρηστή περιβαλλοντική διαχείριση από εμπορικούς φορείς.
- Όργανα εποπτείας και η κοινωνία των πολιτών (π.χ. γενικός ελεγκτής, διαμεσολαβητής, όργανα για την καταπολέμηση της διαφθοράς, μέσα ενημέρωσης, ΜΚΟ, εργαστήρια ιδεών, κοινοτικές ομάδες) που μπορούν να ενθαρρύνουν τη χρηστή διακυβέρνηση και το κράτος δικαίου στην αντιμετώπιση των δυνατοτήτων εκείνων που επιτρέπουν στα δίκτυα οργανωμένου εγκλήματος να δρουν.

Η ΕΕ θα πρέπει να επιδιώξει τη δέσμευση των τοπικών κοινοτήτων, της κοινωνίας των πολιτών και των μέσων ενημέρωσης να βοηθήσουν ώστε τα εν λόγω όργανα να λογοδοτούν.

Πιθανές δράσεις:

- α) βελτίωση του κράτους δικαίου με την ενίσχυση των υπηρεσιών επιβολής της εθνικής νομοθεσίας και του δικαστικού τομέα· βελτίωση της ικανότητας επιτήρησης στην ξηρά και στη θάλασσα· στήριξη του ενισχυμένου διυπηρεσιακού και περιφερειακού συντονισμού για την καταπολέμηση των ναρκωτικών και του οργανωμένου εγκλήματος, περιλαμβανομένης της ασφάλειας και της νομικής συνεργασίας, της ανταλλαγής δεδομένων και των διασυνοριακών κοινών δράσεων αντιμετώπισης της παράνομης εμπορίας· στήριξη της ανάπτυξης της Ολοκληρωμένης Αφρικανικής Στρατηγικής Ασφάλειας στη Θάλασσα 2050 και βελτίωση της παρακολούθησης και υποβολής εκθέσεων σχετικά με παραβιάσεις της ασφάλειας στη θάλασσα, περιλαμβανομένης της συλλογής αποδεικτικών στοιχείων για την ποινική δίωξη·
- β) βελτίωση της οικονομικής και περιβαλλοντικής διακυβέρνησης μέσω της ανάπτυξης ή της επιβολής νομικών πλαισίων για την αλιεία και τη μεταλλευτική εκμετάλλευση στην ανοικτή θάλασσα, όπου συμπεριλαμβάνονται και οι άδειες αλιείας· συνεργασία με διεθνείς οργανισμούς, περιφερειακές οργανώσεις διαχείρισης της αλιείας και άλλους βασικούς φορείς για τη διασφάλιση του σεβασμού του διεθνούς δικαίου και των περιφερειακών προτύπων· συνεργασία με τον ιδιωτικό τομέα — περιλαμβανομένης της βιομηχανίας πετρελαίου και του ναυτιλιακού κλάδου για την προώθηση δράσεων εταιρικής ευθύνης και διαβούλευσης με την κοινωνία των πολιτών και την τοπική αυτοδιοίκηση.

Στόχος 3 — Υποστήριξη της ανάπτυξης ευημερουσών οικονομιών στις παράκτιες χώρες, που θα τις επιτρέψει να παρέχουν βασικές υπηρεσίες, ευκαιρίες απασχόλησης και μείωση της φτώχειας για τους πολίτες τους.

Πολλά κράτη του Κόλπου της Γουινέας είναι ευάλωτες λιγότερο αναπτυγμένες χώρες (LAX), με χαμηλό επίπεδο βασικών αναπτυξιακών δεικτών, όπως του προσδόκιμου ζωής, της υγείας και της παιδείας. Η ευρέως διαδεδομένη φτώχεια, η κακή διακυβέρνηση και η υπανάπτυξη μπορούν να διευκολύνουν την εμφάνιση εγκληματικών δραστηριοτήτων. Η δημιουργία νόμιμων και βιώσιμων θέσεων απασχόλησης για τους νέους θα μπορούσε να συμβάλει στην αντιμετώπιση ορισμένων από τα βασικά αίτια που τροφοδοτούν την ανασφάλεια σε πολλές χώρες του Κόλπου της Γουινέας.

Η αναπτυξιακή πολιτική της ΕΕ, συμπεριλαμβανομένου του προγράμματος δράσης για αλλαγή της ΕΕ, δίνει προτεραιότητα στην παροχή βοήθειας στις φτωχότερες χώρες, ιδιαίτερα στα ευάλωτα κράτη. Τα κύρια θέματα που λαμβάνονται υπόψη στο πρόγραμμα δράσης για αλλαγή περιλαμβάνουν τη χρηστή διακυβέρνηση, τη βιώσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη, τη γεωργία, την επισιτιστική ασφάλεια, την καθαρή ενέργεια και τη βελτίωση της ανθεκτικότητας στις συνέπειες της αλλαγής του κλίματος. Όσον αφορά τη διατροφή, το εμπόριο, την οικονομική ανάπτυξη και την απασχόληση, είναι προφανής η σημασία που έχει για την περιοχή η βελτίωση της διαχείρισης του τομέα της αλιείας, ιδίως της παράκτιας αλιείας μικρής κλίμακας.¹¹

Πιθανές δράσεις:

- Συνέχιση και επέκταση της τρέχουσας εργασίας για τη βελτίωση της κανονιστικής ρύθμισης και της διαχείρισης βασικών βιομηχανιών σε χώρες του Κόλπου της Γουινέας, συμπεριλαμβανομένης της αλιείας και της εξορυκτικής βιομηχανίας.
- Αύξηση της κοινοτικής συμμετοχής στην τοπική οικονομική ανάπτυξη και στήριξη των κοινοτήτων μέσω της επέκτασης της πρόσβασης στην ενέργεια και σε βασικές υπηρεσίες.
- Συνεργασία με χώρες του Κόλπου της Γουινέας, περιφερειακές οργανώσεις διαχείρισης της αλιείας, διεθνείς οργανισμούς και άλλους βασικούς ενδιαφερόμενους φορείς για να βελτιωθεί η κανονιστική ρύθμιση και η διαχείριση της αλιείας και των εξορυκτικών βιομηχανιών.

Στόχος 4 — *Δημιουργία δομών συνεργασίας μεταξύ των χωρών της περιοχής για να εξασφαλίζεται η αποτελεσματική δράση εκατέρωθεν των συνόρων στη θάλασσα και την ξηρά.*

Η σημασία της ανταλλαγής πληροφοριών και της συνεργασίας μεταξύ ευρέος φάσματος υπηρεσιών και παραγόντων, δημόσιων και ιδιωτικών, καθιστά απαραίτητη την καθιέρωση ισχυρού σχεδιασμού και συντονισμού μεταξύ αυτών, και ιδίως με τους βασικούς περιφερειακούς οργανισμούς, που είναι η ECOWAS, η ECCAS και η GGC. Ο ευρύτερος συντονιστικός ρόλος της Αφρικανικής Ένωσης έχει αποδείξει την αξία του στο Κέρασ της Αφρικής και θεωρείται όλο και πιο πολύτιμος από τους περιφερειακούς οργανισμούς του Κόλπου της Γουινέας. Η συνεργασία της ΕΕ πρέπει να στηρίζει την ενοποίηση και τον συντονισμό των προσπαθειών.

Πιθανές δράσεις:

- Βελτίωση του σχεδιασμού, του συντονισμού και της επικοινωνίας μεταξύ περιφερειακών εταίρων· παροχή βοήθειας στους περιφερειακούς οργανισμούς ώστε να συνεργάζονται περισσότερο σε συνέχεια της διάσκεψης κορυφής του Γιαουντέ.
- Προσδιορισμός των πτυχών στις οποίες οι ενεργοί εταίροι, όπως οι ΗΠΑ, ο Καναδάς, η Ιαπωνία, η Κίνα, καθώς και τα ΗΕ, η Παγκόσμια Τράπεζα και άλλοι πολυμερείς οργανισμοί, μπορούν να έχουν θετικό αντίκτυπο, μεταξύ άλλων, και στον Κόλπο της Γουινέας στο πλαίσιο του πολιτικού διαλόγου της ΕΕ με τους εν λόγω εταίρους.

¹¹ Για την ΕΕ υπάρχουν επίσης σημαντικά πιθανά οφέλη από την ενίσχυση των τοπικών δυνατοτήτων για τη διατήρηση και διαχείριση των αλιευτικών αποθεμάτων, υπό μορφή βελτιωμένων προοπτικών για τους αλιευτικούς στόλους της ΕΕ και αύξησης της ασφάλειας των θαλάσσιων οδών χάρη στην καλύτερη τοπική επιτήρηση.

- Οι πολιτικοί διάλογοι της ΕΕ με τα κράτη και τους περιφερειακούς οργανισμούς και άλλους περιφερειακούς φορείς θα πρέπει να αξιολογούν τακτικά την ασφάλεια στη θάλασσα και στην ξηρά, καθώς και την κατάσταση της ανάπτυξης, των τάσεων και των αναγκών.
- Στήριξη της ECOWAS, της ECCAS και της GGC και της Αφρικανικής Ένωσης στις προσπάθειές τους να αναπτύξουν εσωτερικό συντονισμό, συντονισμό με τα κράτη μέλη και μεταξύ τους, καθώς και με εξωτερικούς εταίρους.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Μολονότι έχουν ληφθεί ορισμένα ενθαρρυντικά μέτρα σε εθνικό, περιφερειακό και σε διεθνές επίπεδο, η κλίμακα, η ποικιλία και ο μεταβαλλόμενος χαρακτήρας των εγκληματικών δραστηριοτήτων και η πολυπλοκότητα των υποκείμενων προβλημάτων απαιτούν πολύ μεγαλύτερη προσοχή σε εθνικό, περιφερειακό και διεθνές επίπεδο. Αυτή η προσέγγιση είναι εντελώς συνεπής και συμπληρωματική προς τις εθνικές πολιτικές μείωσης της φτώχειας και τις περιφερειακές πρωτοβουλίες, καθώς και σε συνέργεια με δράσεις που εφαρμόζονται μέσω των συμφωνιών αλιευτικής σύμπραξης και δράσεων εφαρμογής του κανονισμού ΠΛΑ. Είναι σαφές ότι οι δραστηριότητες που αφορούν τους διάφορους στόχους, όπως καθορίζονται στο εν λόγω πλαίσιο, μπορεί να αλληλοενισχύονται και να αλληλοσυμπληρώνονται.

Θα είναι, ωστόσο, σημαντικό να συντονιστούν όλες αυτές οι διαφορετικές πρωτοβουλίες τόσο στην περιοχή όσο και μεταξύ των θεσμικών οργάνων της ΕΕ στις Βρυξέλλες και με τα προγράμματα των κρατών μελών της ΕΕ, καθώς και με τη διεθνή κοινότητα. Το επίπεδο των φιλοδοξιών μας, αν και ευρύ και περιεκτικό εφόσον καλύπτει το πλήρες φάσμα των οικονομικών, κοινωνικών και αναπτυξιακών προκλήσεων και των προκλήσεων στον τομέα της διακυβέρνησης και της ασφάλειας, αποτελεί την ορθή προσέγγιση σε αυτό το στάδιο.

Θα είναι σκόπιμο να επικεντρωθεί στους τομείς στους οποίους η ΕΕ μπορεί να έχει τα περισσότερα αποτελέσματα. Μετά τη σύνοδο του Γιαουντέ, υπάρχει η δυνατότητα να αυξηθεί η στήριξη που χορηγείται στις αναπτυσσόμενες περιφερειακές πλατφόρμες συντονισμού υπό αφρικανική ηγεσία.

Τέλος, αυτό το στρατηγικό πλαίσιο θα επιτρέψει στην ΕΕ να κρίνει και να σχεδιάσει καλύτερα την εργασία της με τους εταίρους της στον Κόλπο της Γουινέας με πιο συνεκτικό τρόπο. Η αύξηση των προσπαθειών που καταβάλλει τώρα η ΕΕ για καλύτερο συντονισμό θα έχουν σημαντικές επιπτώσεις στην ασφάλεια, την εμπιστοσύνη των επενδυτών, την ευημερία, το βιοτικό επίπεδο, το περιβάλλον και τον ενεργειακό εφοδιασμό.